

**Марий АССР-ын калык поэтше, СССР Кугыжаныш премийын лауреатше Николай Иванович Казаковлан,
2018 ий 15 январьште 100 ий теме.
Сылнымутан литературым иктешлымаш**

«Йöратыме поэзий йолташем» - поэтын сылнымут пашаже-влак

Казаков, М.

Шүмбел мландем = [Родная земля] [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. - Йошкар-Ола, 1962. — 84 с.

Калыкын куанже – поэтын куан, тудын ойго поэтын ойго. Но мо тодылеш мурызын шочмо эл йöратыме кумылжым? Поэт чон порылыкшым, көргö шыдыжым кушкыла викарышашым чын да раш пала, лудшо ең дене тудо шинчаваш ончен кутыра. «Шүмбел мландем» сборник гыч тўналын Казаковын усталыкше у тўсым налын: тудын почеламутлаштыже ме ынде поэт-философым, айдеме шўм-чоныш утларак тўткын ончалаш да тудын сылнылыкшым тўрысnek почаш тыршыше

мастарым ужнына.

Казаков, М.

Шўм теныз = [Море сердца] [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. – Йошкар-Ола, 1968. - 139 с.

Ятыр тукум поэтын почеламутлажым ўмыржö мучкылан корно кургылан налын, изинекак йöратен, модмаштат, тунеммаштат, пашаштат, уэш пачаш лудын, тунемын кушкын. Тудын произведенийлаштыже илышлан, жаплан калык шўмын куан йўкшö шоктен. Тиде сборникыш тыгак Миклай Казаковын иза-шольо писатель-влакын пашаштым кусарымыжым пуртымо (М. Джалиль, Заки Нури, М. Карим, Я. Ухсай да тулеч моло).

Казаков, М.

Корно ўжеш = [Дорога зовёт] [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. - Йошкар-Ола, 1972. - 143 с.

Тиде сборникышке Миклай Казаковын тўрлö ийлаште возымо почеламут, муро да мыскараже-влак пурталтыныт.

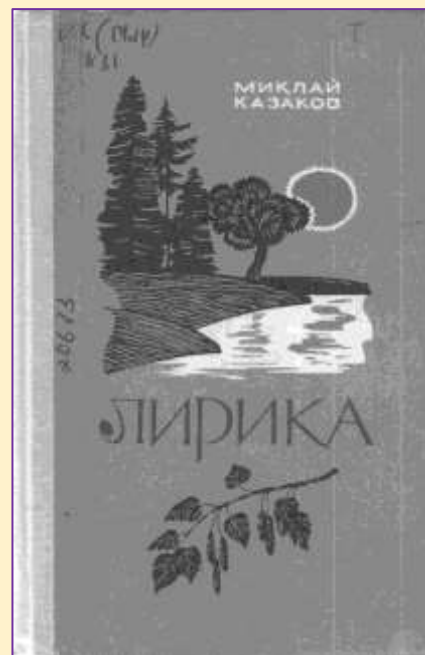

Казаков, М.

Лирика. [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. – Йошкар-Ола, 1977. - 143 с.

Шочмо элнан эртыме кудло ияш суапле корнышты-жо чолга шүдыр семынак волгалт кодын поэтын ойсаскаже, кеч-кунамат тудо муын моштен совет айдемын ушыштыжо сылнылык илыме верым.

Шочмо кундем... Чылалан тудо шерге. А поэтлан шерге гына огыл, илыш гаяк, вүршер кырыме гаяк күлешан: ийгот погынымо дене шочмо мландым у се-мын, у шинча дене, кумыл тодылтын да нөлталалтын почат.

Казаков, М.

Мемнан пүрымаш = [Наша судьба] [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. – Йошкар-Ола, 1988. - 159 с.

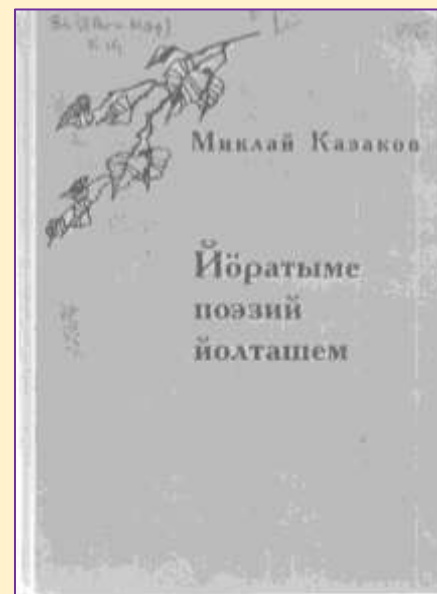
«Мемнан пүрымаш» книгашке пурышо почеламут-влак марий кундемнан уэм, кушкын толмыжым, элысе калык-влакын иза-шольыла келшен илымыштым почын пуат, йöратымаш, шочмо пүртүс нерген шүмеш логалшын каласкалат.

Казаков, М.

Йöратыме поэзий йолташем = [Поэзия – любимая подруга] [Текст] : почеламут-влак / М. Казаков. – Йошкар-Ола, 2003. - 268 с.

Миклай Казаковын мурыжо тўнямбал күкшытан, сандалык кумдыкан. Мо тўняште ышталтеш – тудым серен поэт, муро летописьым ыштен.

Тиде сборникыш эн сай поэмыж ден почеламутшо-влакым чумырен пуртымо. Тудо тыгай ужаш гыч шога: Илаш весела, Поэзий, Тул коклаште, Мемнан уремыште пайрем, Волгыдо кече, Шүмбел мландем, Шүм теныз, Корно ужеш, Лирика, Мемнан пүрымаш. Тыгай лўм денак почеламут сборник-влакше поэтын посна книга дене тўрлö ийлаште савыкталт лектыныт.

Проза да йоча-влаклан возымо произведений-влак

Казаков, М.

Оксина = [Оксана] [Текст] : ойлымаш-влак / М. Казаков. - Йошкар-Ола, 1976. - 63 с.

Тиде книгаште Марий АССР-ын калык поэтше еш да түрлө национальностян калык кокласе илыш кылым, илышыште лийше у вашталтыш-влакым онайын сүретлен ончыкта.

Казаков, М.

Эх, Ивукшат! = [Ах, Иванушка!] [Текст] : ойлымаш-влак / М. - Йошкар-Ола, 1979. 95 с.

Автор шке ойлымашыштыже ожно марий ялысе йоча-влак кузе иленит, могай шере-кочым тамленит, молан куаненит, мо верч ойгыренит – посна сүрет гоч почын пуэн. Кугу верым шочмо пүртүслан ойырымо.

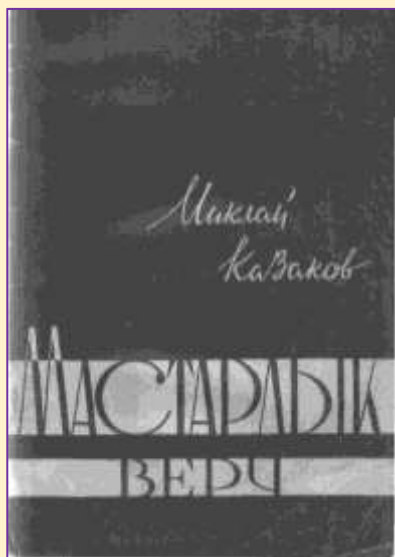
Казаков, М.

Эрикын каникулжо = [Каникулы Эрика] [Текст] : ойлымаш-влак / М. Казаков. – Йошкар-Ола, 1966. – 98 с.

Казаков Миклай. Каникулы Эрика: повесть. – Москва: Дет. лит., 1977.-96 с. Тиде книгаште писатель ялыште йоча-влакын школ илышыштым, кузе теле каникулым эртарымыштым, почын пуэн.

Литературно-критический пашаже-влак

Казаков, М.

Мастарлык верч = [За мастерство] [Текст] : литературно-критич. статья-влак / М. Казаков . - Йошкар-Ола, 1960. – 84 с.

Тиде сборникыш пуртым статья-влак научный паша огытыл. Да автор шке ончыланже тыгай задачым шынденат огыл. Тудо экшыкым кычалде да шонымашыжым моктыде шке пашажын кўлешлыкшым лудшо-влаклан каласен пуаш шотлен.

Марий поэзий нерген келге научный шымлымаш кўлеш. Лишыл ийлаште тиде ситыдымашым пытараш - мемнан писатель-исследователь да писатель-влакын кугу пашаштлан шотла.

Казаков, М.

Шонымо ой = [Задуманное слово] [Текст] : литературно-критич. статьи, рецензии, воспоминания / М. Казаков. Йошкар-Ола, 1973. – 144 с.

Тиде книгаште келге научный шымлымаш уке, нимогай кугу проблемат ок шындалт. Автор илыш да литература нерген шонымыжым каласкала. Икымше ужашыш публицистический статья, кўчык рецензий-влак пурталтыныт, кокымшо ужашыште А. Фадеев, Петер Хузангай, Габдулла Тукай, С.Г. Чавайн, Олык Ипай, Георгий Ефруш, Шадт Булат: южыж дене вашлийын, южыж дене пырля пашам ыштен. Миклай Казаков йолташ-влак нерген иктаж поро мутым каласаш кўлешлан шотлен шарнымашым возен.

Казаков, М.

Поэтын поянлыкше = [Сила поэта] [Текст] : статьи, рецензии, воспоминания / М. Казаков. - Йошкар-Ола, 1984. - 139 с.

Казаковын поян литературный пасуштыжо посна мурат уло – тиде литературым, поэзийым кузе ўден куштым нерген наука. Уло жапшым вес автор-влаклан, утларакшым рвезе автор-влаклан полшен эртарен. Сергей Чавайн деч вара чумыр марий писатель еш нерген азапланен шонышо, шке шулдыр йымаке налын, кугун полшышо Казаков деч вес писательым ончыкташ йөсö. «Ончыко» журнал Казаковын полшымыж деч посна лектын огыл манаш гынат лиеш. Кызытсе самырык писатель тукым гыч

шукуышт шкеныштын туныктышыштан Казаковым шотлен кертыт.

Исенеков, В.

Арслан тукым = [Орлиное племя] [Текст] : о писателях-фронтовиках / В. Исенеков. - Йошкар-Ола, 1985. – С. 171-175.

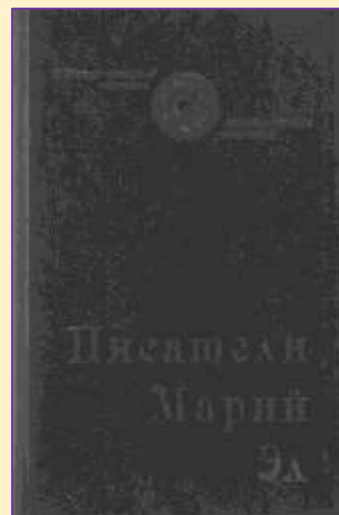
Поэт Кугу Отечественный сарыште кучедалын, нелын сусыргымек, госпитальыште эмлалт лекмек, самырык боец-влакым туныкташ колтат: пулемётчикым, миномётчикым, стрелокым, артиллеристым моткоч шуко туныктен. Кугу сар ийлаште поэт Николай Иванович Казаков поснак шуко возен, шке творчествыж дене марий литературым кугун пойдарен.

Восхождение [Текст] : лит. портрет мар. писателей. - Йошкар-Ола, 1984. - С. 88-181.

Я – не стареющий поэт, - тыгерак ойлен Осмин Йыван шке нергенже. Миклай Казаков тудын литературный пашажым, почеламут дене поэмыже-влакым лончылен, творчествыжым шымлен, пашажым аклен. Тыгак тиде книгаш Миклай Казаковын, Геннадий Матюковскийын творчествыжым: почеламут дене поэмыже-влакым шымлымыжым, лончылымыжым пуртымо.

Миклай Казаковын илыш корныж нерген

Александров, А.

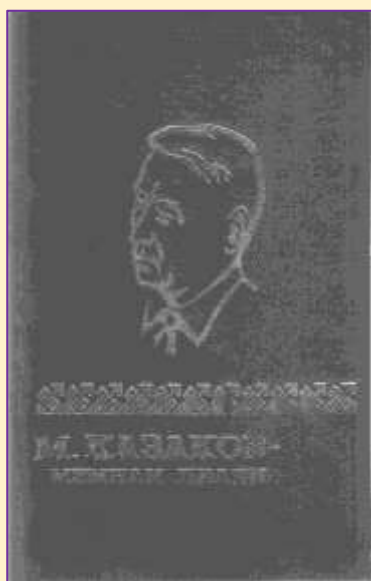
Писатели Марийской АССР [Текст] : библиографический справочник / А. Александров, Г. Беспалова, К. Васин. – Йошкар-Ола, 1976. - 336 с.

Беспалова, Г.

Писатели Марийской АССР [Текст] : библиографический справочник. Г. Беспалова, К. Васин, Г. Зайниев. – Йошкар-Ола, 1988. – 373 с. (с. 116-122)

Писатели Марий Эл [Текст] : библиографический справочник. / сост. А. Васинкин, В. Абукаев и др. - Йошкар-Ола, 2008. - 752 с.

Тиде сборниклаште Марий республикысе писатель, поэт-влакын илыш корныштым, творческий пашаштым чумырымо. Миклай Казаковын илыш корныжо, книгаже-влак критический пашаже да тудын илышыже да пашаж нерген писатель-влакын шарнымаш материал-влакым печатлыме.

М. Казаков - мемнан пелен = [М. Казаков – рядом с нами] [Текст] : шарнымаш-влак / сост. В.И. Осипов. - Йошкар-Ола, 1993. - 176 с.

Сборникыш Марий Элын калык поэтше Миклай Казаков нерген Семен Николаевын, Василий Юксернын, Василий Власенкон (Москвасе литературный институтышто туньктышыжо), Варвара Тимофеевна Тимофееван (пелашыжын), Гельсий Зайниевын, литературовед Ахмет Асылбаевын, Геннадий Матюковскийын, Валентин Колумбын, Валентин Исенековын, Гани Гадиатовын, мордва калык поэт Илья Девинын, чуваш писатель Николай Дедушкинын, тукым шўжарже А.А. Карпова-Казакован, Н.К. Крупская лүмеш Марий педагогический институтын

доцентше И. Ивановын шарнымаш-влакым пуртымо.

Шарнымашыштым лудын лекмеке, поэтын йоча годсо илышыжым, тунемме пагытшым, литературный творчествожым келгынрак пален налаш лиш.

Юксерн, В.

Нигö ок мондалт, нимо ок мондалт = [Никто не забыт, ничто не забыто] [Текст] : М. Казаков нерген шарнымаш-влак. – Йошкар-Ола, 1994. - С. 78-111.

Писатель Василий Юксерн Миклай Казаков дене 1936 ий гычак палыме лийыныт, нуно иктаҥаш улыт, Казаков кок кечылан вараш кодын шочын. Коктынат сар корным эртенит, варажат пырля пашам ыштеныт, илыш корнышт ик жапыште эртен. Чыла тидым шарнен писатель статьяштыже воза.

